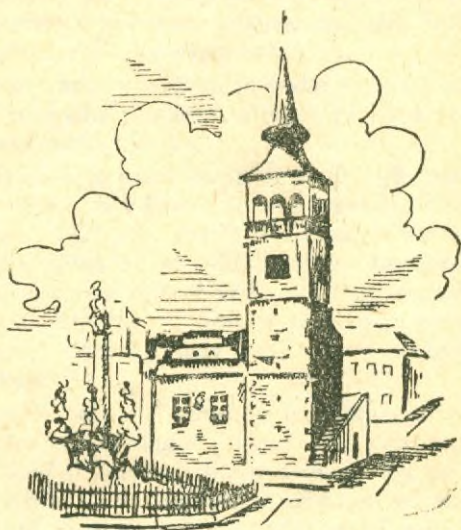

MĚSTSKÉ MUZEUM
V DOBRUŠCE

Červen 1967

Kulturní kalendář
DOBRUŠKA

Městské muzeum v Dobrušce zahájilo letošní výstavní činnost výstavkou městských privilegií, kterou uspořádalo ve spolupráci s Okresním archivem v Rychnově n. Kn. Jako nejvhodnější místo byla zvolena vstupní místnost renesanční radnice, která je pro podobné menší akce jako stvořená. V době, kdy byly psány tyto řádky, bylo ještě předčasné hodnotit průběh výstavy, ačkoliv již první dny po zahájení ukázaly zájem občanů našeho města o vystavené dokumenty, které jinak nejsou příliš vděčným exponátem.

Účelem tohoto příspěvku je podat stručnou informaci o obsahu privilegií, o jejich významu pro středověké město.

Z úctyhodného počtu 29 privilegií ¹⁾ chybí dnes pouze jediné, a sice listina hraběte Jeronýma Colloreda z r. 1721 (čís. 25) ²⁾. V zásadě je možno dobrušská privilegia rozdělit do dvou kategorií: první tvoří listiny vydané vrchností, tedy majiteli velkostatku Opočno ³⁾, druhou ty, jejichž vydavatelem byl zeměpán, tedy král, nebo císař (celkem 7 kusů) ⁴⁾.

Poněvadž omezené prostory nedovolovaly vystavit všechna privilegia a ukázat tak veřejnosti nejvýznamnější část městského archivu, byl proveden výběr, jehož základním kritériem se stal význam té které listiny pro další vývoj města. Cíl, který tím pořadatelé sledovali, je zřejmý – seznámit alespoň v průřezu a v kostce dobrušskou veřejnost i návštěvníky města s bohatou historií Dobrušky v období feudalismu. Druhým hlediskem byla výtvarná a estetická hodnota vystavovaných dokumentů. Nemohlo zde pochopitelně chybět základní privilegium Mutiny z Dobrušky z r. 1320 (čís. 1), který měšťany již existujícího města zbavil roboty za roční poplatek a souhlasil s vařením piva. Listina jeho syna Sezemy z r. 1354 (čís. 2), udělující městu právo magdeburské a právo odúmrtí, nemohla být bohužel z technických důvodů vystavena (jedna pečeť je přivěšena uprostřed). Mělo ji nahradit pri-

vilegium Jiřího z Dubé (r. 1432, čís. 3) potvrzující Sezemovo nadání v plném rozsahu.

Rostoucí význam Dobrušky jako tržního centra podorlické oblasti dokumentuje privilegium krále Vladislava II, z r. 1495 (čís. 5), jímž vydavatel povoluje městu dva výroční trhy.⁵⁾

Tento předpoklad o trendu vývoje obchodu v podhůří Orlických hor podporuje také listina čís. 17, vydaná posledním Trčkou z Lípy, Janem Rudolfem r. 1616, která ustanovuje povinnost poddaných tří panství, opočenského, frymburského a černíkovského prodávat obilí i dobytek pouze na trzích v Dobrušce. Z toho vyplývá, že můžeme Dobrušku považovat za centrum nově se vytvářejícího okruhu dominikálního trhu, který v tomto případě zahrnoval území tří panství. Význam tohoto privilegia (a rovněž listiny bratří Viléma a Kryštofa Jaroslava Trčků čís. 13, která rozšiřovala okruh odběru dobrušského piva o vesnice Domašín, Bačetín a Sedloňov k původnímu Valu, Provozu a Mělčanům (poznáváme z potvrzení všech výsad císařem Ferdinandem II. (čís. 21, 1635); obě naposledy uváděné jsou v ní jmenovány zvláště.

Další privilegia nemají již pro město takového významu. Zejména císařské listiny se omezují jen na potvrzení dosavadních výsad a změny a dodatky jsou nepatrné; colloredovské listiny v nejlepším případě dokumentují snahu vrchnosti snížit hospodářský význam města (např. ztracená listina Jeronýma z r. 1721, v níž se sice odpouští plat 600 kop, na druhé straně se však město vzdává práva vystavovat pivo v okolních vesnicích ve prospěch vrchnostenského pivovaru).

Vývojem spějícím ke kapitalismu význam městských privilegií, každým městem tak žárlivě stržených, upadá, až jej nakonec úplně ztrácí. Jsou však důležitými dokumenty k dějinám města, které je ovšem nutno, chceme-li dosáhnout plnokrevného obrazu, kombinovat s jinými písemnými prameny.

Poznámky:

- 1) Např. královské město Hradec Králové má celkem 34 privilegií.

Šrv. Fr. Beneš, Privilegia města Hradce Králové, Práce Krajského muzea v Hradci Králové, série B, 1960.

- 2) Cituje je ještě A. Flesar, Popis historicko-archeologicko-statistický okresu Opočenského, Hradec Králové 1895, str. 187–188.
Číslo uváděná u jednotlivých listin značí číslo, pod nímž jsou uložena v Městském archivu.
- 3) Páni z Dobrušky 2, Jiří z Dubé 1, Samuel z Hrádku a Valečova 1, Trčkové z Lípy 12, Adam z Valdštejna jako poručník po Janu Rudolfu Trčkovi 2, Colloredové 4. Nejsou zde zastoupeni všichni majitelé velkostatku.
- 4) Vladislav II. 1495 1, Matyáš 1616 1, Ferdinand II. 1635 1, Leopold I. 1683 1, Marie Terezie 1747, Josef II. 1773 a František 1793. Všechna privilegia, mimo dvou nejstarších latinských a tři posledních, jejichž jazykem je němčina, jsou psána česky. Formu knižní mají pouze tři nejmladší a Leopolda I. Jako psací látky bylo až na dvě výjimky užito pergamenu. (Čís. 24 a 25 na papíře).
- 5) Obdobný význam má také nevystavované privilegium císaře Matyáše, čís. 16 z r. 1616, které povoluje městu vedle úterních týdenních trhů čtyři trhy výroční a dva trhy koňské. Na ně navazuje níže uvedená listina Jana Rudolfa Trčky. (Nebylo vystaveno pro značně porušenou pečeť).

Literatura a edice:

Pro přehlednost uvádíme alespoň nejdůležitější literaturu popisující dobušská privilegia:

Roštlapil Josef – Paměti města Dobrušky,
Dobruška 1887

Flesar Antonín – Popis historicko-archeologicko-statistický okresu Opočenského, Hradec Králové 1895.

Soustavný popis a výklad na str. 175–190.

Nejstarší privilegia do r. 1526 nalezneme částečně v registrové formě, v edici CODEX IURIS MUNICIPALIS REGNI BOHEMIAE, část IV, Pri-

vilegia nekrálovských měst českých, sv. 1-3, ed.
Antonín Haas, Praha 1954, 1960, 1961.

Ladislav Hladký, prom. historik,
ředitel Městského muzea.

Dořady v červnu

Sobota 3. června 1967 ve 20 hodin uvede Kino
MěstNV v sokolovně slovenský film
JEDEN DEN PRO STAROU PANÍ
Komedie o jednom ženichovi dvou nevěst.
Film mládeži nepřístupný.

Neděle 4. června 1967 od 9 hodin
bude uspořádána na sportovním stadiónu
v Dobrušce
LEHKOATLETICKÁ SOUTĚŽ
„Pobár dobrušských devítiletěk“
Závodí starší žáci a žákyně o prvenství škol.

— od 15 hodin uspořádá Kino MěstNV
v rámci oslav Mezinárodního dne dětí
bezplatné představení pro mládež
PÁSMO DĚTSKÝCH FILMŮ
Krásy Českébo ráje – barevný film ČSSR
Jedeme s cirkusem – francouzský film
Kubánští kovbojové – kubánský film
Indián a bizon – kanadský barevný film
Leo na prázdninách – barevný film ČSSR
V brance Jašin – film SSSR

— ve 20 hodin slovenský film
JEDEN DEN PRO STAROU PANÍ
Film mládeži nepřístupný.

Pondělí 5. června 1967 od 16 hodin
na sportovním stadiónu
OKRESNÍ PŘEBOR ŽACTVA
NA LEHKOATLETICKÉ DRÁZE

Středa 7. června 1967 od 16 hodin
na sportovním stadiónu pokračování
OKRESNÍHO PŘEBORU ŽACTVA
V LEHKÉ ATLETICE

Sobota 10. června 1967 od 15.30 hodin
na sportovním stadiónu v Dobrušce
**MEZINÁRODNÍ TROJUTKÁNÍ
V LEHKÉ ATLETICE**
za účasti našeho žactva

- ve 20 hodin český film
VRAH SKRÝVÁ TVÁŘ
Kriminální příběh, odhalující motivy
sexuálních zločinů.
Film mládeži nepřístupný.

Neděle 11. června 1967 od 9 hodin
na sportovním stadiónu v Dobrušce
**MEZINÁRODNÍ TROJUTKÁNÍ
V LEHKÉ ATLETICE**
mezi žactvem okresu:

Rychnov nad Kněžnou
Frankfurt nad Odrou – NDR
Walbrzych – Polsko

- v 17 a ve 20 hodin uvede Kino MěstNV
anglický barevný film
OBRAZ LÁSKY
Láska a umění v životě člověka.
- ve 20 hodin v sále ZK v Sadech pionýrů
PANÍ MINISTROVÁ
Veselohra o 4 dějstvích v provedení diva-
delního souboru ZK za režie K. Procházky.
Je to velmi vtipná satira Branislava Nušiče
na srbské politické poměry před první svě-
tovou válkou, plná humorných zápletek
a zvrátů. – Pátá hra v předplatném.

Středa 14. června 1967 od 16 hodin
na sportovním stadióně
**II. KOLO OKRESNÍHO PŘEBORU
ŽÁKOVSKÝCH DRUŽSTEV**

Sobota 17. června 1967 v 19.30 hodin
v sále ZK v Sadech pionýrů
ŽÁKOVSKÝ HUDEBNÍ VEČER
posluchačů hudebních kursů ZK

- ve 20 hodin rumunsko-francouzský
barevný film
GALANTNÍ SLAVNOSTI
Film mládeži nepřístupný.

- od 15 hodin na stadiónu v Dobrušce
KRAJSKÉ PŘEBORY STARŠÍCH
DOROSTENCŮ V LEHKÉ ATLETICE

Neděle 18. června 1967 od 8.30 hodin

na sportovním stadiónu

KRAJSKÉ PŘEBORY STARŠÍCH
DOROSTENCŮ V LEHKÉ ATLETICE

Na těchto přeborech lze očekávat velmi pěkné výkony dorostenců VČ kraje.

- v 17 hod. francouzská fantastická veselohra
s českými titulky
FIFI PÍRKO
Film mládeži přístupný.
- ve 20 hodin rumunsko-francouzský film
GALANTNÍ SLAVNOSTI
o hrdinech bez bázně a se smyslem pro ženy.
Film mládeži nepřístupný.

Sobota 24. června 1967 od 9 hodin

v areálu JZD Dobruška zahájení

OKRESNÍ ZEMĚDĚLSKÉ VÝSTAVY
a oslav

MEZINÁRODNÍHO DRUŽSTEVNÍHO
DNE

- ve 20 hodin v sále ZK v Sadech pionýrů
CHOVATELSKÁ VESELICE
k tanci i poslechu hraje hudba ZK JAS,
řídí s. Nyčke
- ve 20 hod. uvede Kino MěstNV v sokolovně
francouzskou filmovou komedii
s českými titulky
ALPHAVILLE
Film mládeži nepřístupný.

Neděle 25. června 1967

OKRESNÍ ZEMĚDĚLSKÁ VÝSTAVA
a oslava

MEZINÁRODNÍHO DRUŽSTEVNÍHO
DNE s tímto pořadem:

8.00 hod. koncert dechové hudby
na náměstí F. L. Věka

9.00 hod. průvod na výstaviště
v areálu JZD Dobruška

9.30 hod. zahájení výstavy,
předvádění výstavních a tržních zvířat

13.00 hod. módní přehlídka a estrádní vystoupení pražských umělců, orchestru Karla Duby s oblíbenými zpěváky Yvetou Simonovou, Milanem Chladi-lem, Josefem Laufrem, Kobzovou a j.

16.30 hod. slosování losů za nákup průmyslového zboží v Jednotě,
slosování tomboly MDD,
slosování tomboly zemědělské výstavy

Výstava drobného hospodářského zvířectva, zemědělské techniky, včelařská expozice – dětský koutek – lunaparky – prodej průmyslového a potravinářského zboží – občerstvení

— v 17 a ve 20 hodin uvede Kino MěstNV český barevný film

DÝMKY

Vždy jedna dýmka, vždy jedna žena, vždy dva muži. Rozšířeno o film ECCE HOMO. Příplatek 1,- Kčs. Mládeži nepřístupný.

Úterý 27. června 1967 v 15 hodin

v zasedací síni MěstNV

ZASEDÁNÍ MěstNV

Změna programu vyobražena.

Charakteristika některých filmů

JEDEN DEN PRO STAROU PANÍ

Slovenská komedie Jeden deň pre starú paniu připraví divákům lehkou, nenáročnou a úsměvnou podívanou. Příběh obyčejných lidí v obyčejném městě v obyčejný den.

VRAH SKRÝVÁ TVÁŘ

Detektivní drama režiséra Petra Schulhoffa. Dva detektivové Kalaš a Varga v podání Rudolfa

Hrušínského a Radoslava Brzobohatého v něm vyšetřují trojnásobnou vraždu z vlnosti.

OBRAZ LÁSKY

Věčná inspirace umění – žena – je ústředním tématem dlouhého dokumentárního filmu *Obraz lásky* režiséra Louise Clyda Stoumena. Tento nezávislý americký producent scénárista a režisér byl již čtyřikrát navržen na Cenu americké akademie a dvakrát dobyl Oscara, získal i první cenu a zvláštní cenu poroty na MFF v Benátkách. Ve filmu *Obraz lásky* se autor snaží zachytit, jak se v průběhu posledních třiceti tisíc let – od temného pravěku až po úchvatný dnešek – měnil ideál krásy a objekt lásky. Dokládá to na stovkách uměleckých děl největších malířů a sochařů, která si vyhlédl a natočil ve 22 nejproslulejších galeriích a muzeích celého světa. Mezi tyto snímky pak vkomponoval sekvence z klasických filmů včetně portrétů nejpopulárnějších sexbomb od Thedy Baraové po Brigittu Bardotovou. Vložil tam i groteskní dokumenty v podobě starých ilustrací, novinových inzerátů i původních snímků, pořízených přímo pro tento film. Všechny obrazy jsou pak provázeny živým vtipným komentářem.

FIFI PÍRKO

Francouzský film Alberta Lamorisse „Fifi Pírko“ navazuje na dřívější díla tohoto význačného umělce, zejména na filmy *Červený balónek* a *Let balónem*. Všem třem je totiž společný motiv létání. *Fifi Pírko* je film svrchovaně poetický. Vypráví příběh o mladíkovi, který mohl létat jako anděl,

o jeho dobrodružstvích, která na svých vzdušných toulkách prožil, o jeho lásce k sličné krasojezdce, lásce, která z něho nakonec udělala opět obyčejného pozemšťana.

GALANTNÍ SLAVNOSTI

Barevný francouzsko-rumunský film René Claira „Galantní slavnosti“ je heroicko-komickou burleskou, jejíž spleť děj se odehrává kdesi a kdysi v osmnáctém století, v době, kdy válečná a galantní dobrodružství byla průvodním zjevem správného životního stylu. Jejimi hrdiny jsou vznešení vojevůdci a jejich méně vznešení vojáci. A ovšem dámy – od krásné komtesy až po neméně krásnou herečku potulné scény, které střídavě posílají své obdivovatele na smrt, aby jim při jiných příležitostech životy zachraňovaly. Galantní slavnosti rozhodně nejsou mistrovským dílem, jaké si představujeme ve spojitosti se jménem René Claira. Ale jsou dobrou a inteligentní zábavou, a to není málo.

ALPHAVILLE

Francouzský film významného tvůrce „nové vlny“ Jean Luc Godarda je spojením řady filmových druhů. Je fantastickým dobrodružným příběhem, jehož děj je jakoby vystřižen z populárních obrázkových seriálů, na druhé straně je dílem téměř filosofickým, meditujícím nad otázkou citu v současné, případně budoucí technické společnosti, nad problémem svobody jedince v despoticky řízeném státě rozumu a matematických výpočtů. Není náhodné, že Godard vytváří své fantastické

ké město budoucnosti na základě obrazu dnešního světa. Varuje tak proti jednostranné technizaci. Alphaville je nesporně jeden z nejzajímavějších filmů světové produkce posledních let. Není to film snadný. Je to však film, který musí vidět každý, kdo má hlubší zájem o moderní filmové umění.

DÝMKY

Československo-rakouský barevný širokoúhlý film Dýmky natočil režisér Vojtěch Jasný podle povídek sovětského spisovatele Ilji Erenburga. Ze třinácti povídek, tvořících Erenburgovu knihu, si vybral tři: Dýmku hercovu, Dýmku Lordovu a Dýmky sv. Huberta. Zajímavé je formálně rozličné pojetí jednotlivých povídek. Tak úvodní Dýmka hercovu je pojata jako „film ve filmu“ s režijně náročným střídáním černobílého němého filmu standartního formátu a širokoúhlým a barevným filmem, zatímco závěrečná povídka Dýmka sv. Huberta má podtitul „Malá a barevná filmová opera v lese“. Zajímavé je i herecké obsazení, v němž vedle českých představitelů (Brejchová, Kačer, Olmer, Matuška, Lohnický a j.) se výrazně uplatňují herci rakouští, západoněmečtí a dánští.

Film reprezentoval naši kinematografii na MFF v Cannes a byl uveden na XVII. FFP 1966.

1. 6. 1942 byl popraven lékař a spisovatel
VLADISLAV VANČURA

2. 6. 1952 zemřel literární historik,
básník a překladatel
BOHUMIL MATHESIUS

4. 6. 1922 narodila se v Praze lékařka
a spisovatelka VALJA STÝBLOVÁ

7. 6. 1882 narodil se v Čáslavi novinář
a spisovatel RUDOLF TĚSNOHLÍDEK

12. 6. 1912 zemřel spisovatel
ZIKMUND WINTER

18. 6. 1812 narodil se ruský
realistický spisovatel
IVAN ALEXANDROVIČ GONČAROV

18. 6. 1957 zemřela spisovatelka
ANNA MARIA TILSCHOVÁ

26. 6. 1892 narodila se americká spisovatelka,
nositelka Nobelovy ceny 1938
PEARL BUCKOVÁ

28. 6. 1867 narodil se italský spisovatel
a dramatik, nositel Nobelovy ceny 1934,
LUIGI PIRANDELLO

28. 6. 1912 zemřel básník a překladatel

JOSEF VÁCLAV SLÁDEK

28. 6. 1947 zemřel básník

STANISLAV KOSTKA NEUMANN

29. 6. 1917 narodil se v Přerově básník

a spisovatel JOSEF KAINAR

Kulturní kalendář Dobrušky vydává Kulturní komise MěstNV v Dobrušce pravidelně měsíčně. Vydávání povoleno Odborem školství a kultury VčKNV v Hradci Kr. čj. 1841 ze dne 30. 3. 1966.

Celoroční předplatné 5,— Kčs

MTZ 415 — N-11 71194